

Л. Кочюнас робить висновок, що по суті основною технікою психологічного консультування є "я-як-інструмент", тобто основним засобом, що стимулює вдосконалення особистості клієнта, є особистість консультанта. Він виділяє такі чинники, що складають остов моделі особистості ефективного консультанта: аутентичність, відкритість власному досвіду, розвиток самопізнання, сила особистості і ідентичність, толерантність до невизначеності, прийняття власної відповідальності, здатність до глибоких стосунків з іншими людьми, постановка реалістичних цілей, емпатійність [3].

Водночас слід зауважити, що в процесі надання консалтингових послуг учасникам освітнього процесу в кожного консультанта виробляється індивідуальний стиль, що дозволяє йому здійснювати дану діяльність на високому рівні.

Перелік використаних джерел

1. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. Изд. 2-е. М.: Независимая фирма "Класс", 1999. 208 с.
2. Глэддинг С. Психологическое консультирование. 4-е изд. СПб.: Питер, 2002. 736 с.
3. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. М.: Академический проект, 1999. 240 с.
4. Шнейдер Л. Б. Пособие по психологическому консультированию: Учебное пособие. М.: Ось-89, 2003. 272 с.

Світлана Калаур

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти і
менеджменту соціокультурної діяльності,
керівник Центру післядипломної освіти
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Нині як аксіома сприймається теза про неперервність професійного вдосконалення фахівців. Неперервною повинна бути й освітня траєкторія педагогічних працівників та працівників, які

працюють в соціальній сфері, надаючи клієнтам доволі широкий спектр соціальних послуг. У нашому баченні саме післядипломна освіта відіграє вагомую роль у неперервності освіти, адже вона спрямована на саморозвиток та самовдосконалення.

Наголосимо на тому, що відповідно до нормативних вимог, які задекларовані у Постанові Кабінету Міністрів України №800 від 21.08.2021 р. «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [4] було змінено підходи до організації та проходження самої процедури підвищення кваліфікації. А саме відкрилися нові горизонти:

- по-перше, стало реальним вільно обрати суб'єкт, який надає послуги підвищення кваліфікації;

- по-друге, суттєво розширився спектр форм підвищення кваліфікації (інституційна, очна, заочна, дистанційна, дуальна, на робочому місці, на виробництві);

- по-третє, змінилися тривалість і терміни (тривалість підвищення кваліфікації – не менше 6 кредитів ЄКТС протягом 5 років (1 кредит (30 год.) кожного року), тобто підвищення кваліфікації фахівець має проходити кожного року);

- по-четверте, суттєво розширився діапазон напрямів підвищення кваліфікації (можливі декілька варіантів – розвиток професійних компетентностей з конкретного предмету; формування конкретних компетентностей (мовленнєва, інклюзивна, комунікаційна, цифрова, управлінська, емоційно-етична; у разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямами у міжквартальний період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством).

У контексті розширення спектру надання освітніх послуг Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка розширив освітню діяльність на базі Центру післядипломної освіти (ЦПО).

Рис. 1. Новий суб'єкт надання послуг підвищення кваліфікації.

ЦПО офіційно розпочав свою діяльність з 1 лютого 2020 року; понад 1800 слухачів підвищили свою фахову та особистісну компетентність на базі ЦПО. Нині слухачам надаються послуги підвищення кваліфікації за 16 спеціальностями, відповідно до таких ліцензій:

- 011 Освітні, педагогічні науки (Ліцензія від 05.12.2019, Наказ МОН №1003-л);
- 013 Початкова освіта (Ліцензія від 12.06.2019, Наказ МОН України №829-л);
- 014 Середня освіта (Географія) (Ліцензія від 18.07.2019, Наказ МОН №944-л);
- 014 Середня освіта (Природничі науки) (Ліцензія від 05.12.2019, Наказ МОН №1003-л);
- 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, викладачі та методисти ЗВО) (Ліцензія від 19.12.2019, Наказ МОН №1015-л);
- 014 Середня освіта (Хімія) (Ліцензія від 19.12.2019, Наказ МОН №1015-л);
- 014 Середня освіта (Українська мова і література) (Ліцензія від 20.02.2020, Наказ МОН №73-л);
- 014 Середня освіта (Французька мова і література) (Ліцензія від 26.02.2020, Наказ МОН №82-л);

- 014 Середня освіта (Німецька мова і література) (Ліцензія від 20.03.2020, Наказ МОН №109-л);
- 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) (Ліцензія від 19.12.2019, Наказ МОН №1015-л);
- 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) (Ліцензія від 26.12.2019, Наказ МОН №1020-л);
- 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (Ліцензія від 26.12.2019, наказ МОН №1020-л);
- 015 Професійна освіта (Цифрові технології) (Ліцензія від 20.02.2020, Наказ МОН №73-л);
- 017 Фізична культура і спорт (Ліцензія від 14.01.2021, Наказ №2-л);
- 231 Соціальна робота (Ліцензія від 05.12.2019, Наказ МОН №1003-л);
- 242 Туризм (Ліцензія від 20.03.2020, Наказ МОН №109-л).

Навчання в ЦПО проводиться з використанням андрагогіки на засадах акмеологічного підходу. Зокрема, викладачі, які залучені до організації освітнього процесу у ЦПО активно використовують поради науковців [1; 2; 3] щодо потенціалу акмеології під час організації післядипломної педагогічної освіти. Активне впровадження акмеологічного підходу дозволяє підвищувати результативність навчальних занять, мотивує слухачів до самовдосконалення, розвиває ціннісні орієнтації на досягнення «акме», сприяє формуванню акмеологічної компетентності та професіоналізму.

Навчання слухачів у ЦПО відбувається із системним та виваженим поєднанням традиційних та інноваційних форм та методів.

Наголосимо, що відповідно до отриманих ліцензій розроблено 35 освітніх програм, перелік яких кожного року оновлюється та розширюється. До прикладу, значною популярністю користуються освітня програма «Цифрова компетентність». Зокрема слухачі мають змогу розширити свої когнітивні та конативні горизонти щодо таких питань, як:

- Цифрові технології дистанційного навчання;

- Використання хмарних технологій для створення освітнього середовища;
- Цифрові технології он-лайн комунікації;
- Сучасні цифрові інструменти для формувального оцінювання;
- Цифрові інструменти для створення освітнього контенту та цифрового профілю.

Рис. 2. Інноваційні форми і методи, що використовують викладачі під час організації освітнього процесу у ЦПО

Такий перелік практично орієнтованих питань дозволяє слухачам у час пандемії ефективно реалізовувати дистанційне навчання за допомогою належного рівня цифрової компетентності.

До послуг слухачів розроблено понад 25 різноманітних тренінгів та навчальних семінарів, які спрямовані на вдосконалення особистісної компетентності.

У підсумку наголосимо на тому, що підвищення кваліфікації слухачів у ЦПО Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка організовується таким чином, щоб максимально задовольняти потреби слухачів щодо вдосконалення професійного розвитку.

Перелік використаних джерел

1. Акмеологічні підходи в роботі з педагогами : інноваційні технології в структурі внутрішньошкільної методичної роботи / Г. Кучерова, О. Гензель, В. Гуменюк, М. Медведєва, Т. Гуменюк, В. Сліпчук, Т. Нижник. Завуч. 2019. №10. С. 28–71.
2. Кириленко С. В. Акмеологічні аспекти розвитку психолого-педагогічної компетентності вчителя. *Завучу. Усе для роботи*. 2018. №9/10. С. 104–115.
3. Мачинська Н. Цілісність образу учителя: від старійшини роду до фахівця-сучасника (акмеологічний аспект). *Неперервна освіта: акмеологічні студії. Педагогічні науки. Психологічні науки*. 2017. №2. С. 4–10
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п>